شباهت برخی مباحث در معانی حرفیه با مانحن فیه

شاگرد: این راهی که رفتید، روی این مبنای معرفت‌شناسی است که قبلاً در طبایع، معانی بسیط و مرکب را می‌فرمودید؟ الآن این الگو را در اینجا پیاده می‌کنید؟

استاد: این بحث در معانی حرفیه بود که در مباحث اصول گفته شد. اگر یادتان باشد، بحث‌ها در جایی که معانی حرفیه بین دو جوهر مباین، نسبتی برقرار می‌کرد، خیلی غامض بود. آن جایی که معانی حرفیه بین ذات و صفت نسبت برقرار می‌کرد، مشکلی نداشتیم؛ مثل «زید قائم»، «هذا الجسم ابیض» و در آنجا بحث خیلی سریع جلو می‌رود، اما در «زید فی الدار» اینطور نبود؛ «فی» معنای حرفیای بود که بین دو جوهر نسبتی برقرار می‌کرد؛ «زید» یک جوهر بود و «دار» هم جوهر دیگری بود. جلسات متعددی در مباحث الاصول صحبت شد؛ این الآن به ما مربوط می‌شود. آن جا یکی از راه‌حل‌هایی که دادیم همین بود. یعنی خود نسبت ظرفیت در طرفین محقق نیست؛ چون نمی‌شد. وجود لا فی نفسه ظرفیت، در «زید» است یا در «دار» است؟ چه کارش کنیم؟ جوابی هم که در نهایه داده بودند قانع‌کننده نبود. ایشان می‌گفتند درجه‌ای از اتحاد بین طرفین را نیاز داریم. طرفین که جوهر است، «زید» و «دار» چطور می‌خواهند اتحاد برقرار کنند؟! اینجا بود که عرض کردم واقع این است که «زید» و «دار» و نسبت ظرفیت، در بستر دیگری هستند که به چشم ما نمی‌آید. آنجاست که آن ظرفیت، نفس الامریت پیدا می‌کند، نه اینکه ظرفیت هیچ چیزی نیست جز اینکه لا فی نفسه بین «زید» و «دار» موجود می‌شود. این راه‌حلی بود که ما داشتیم. در آنجا، این، مطلب خیلی مهمی بود. یعنی ما یک بستری داریم که معانی شکل می‌گیرند. معانی فقط، معانی «انسان» و «زید» و «دار» نیست و همچنین معانی فقط معانی «ظرفیت» و «ابوت» و ... نیست، بلکه یک بستر بسیار لطیف و ظریفی از نفس الامر است که وقتی بخواهد در آن بستر ظهور کند، مؤلفه‌هایی به نام «ابوت»، «زید»، ظرفیت، ظهور می‌کند. اینها ظاهرهای آن بستر هستند. آن بستر به اینها اجازه می‌دهد که ظهور و بروز پیدا کنند که اگر آن بستر نبود، اینها هم ظهور و بروز پیدا نمی کردند. این یک راه‌حلی در آن جا بود.

شاگرد: شما این را به این فضا آوردید و باز کردید؟

استاد: بله، ما آن مطلب اصولی را به اینجا آورده‌ایم و می‌خواهیم پیاده کنیم، به نحوی که در محض پایه هم آن بحث‌های اصولی را در اینجا پیاده کنیم و بگوییم بدون اینکه نفس‌مند شود، درجه‌ای از درک معانی فقط پایه‌محور داشته باشد، نه درک معانی نفس‌محور و اشراق‌محور. آیا این ممکن هست یا ممکن نیست؟

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #3
ایجاد شده 22 اکتبر 2024 13:38:26 توسط ... .
به روزرسانی شده 22 اکتبر 2024 14:20:19 توسط ... .